

Kávésok Lapja



XII. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

15. szám.

Szerkesztőség:
Budapest, VIII., József-krt. 38. I. 5. Tel.: 1-303-75.

Felelős szerkesztő:
DR. HAVAS NÁNDOR

Kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 31. Tel: 1-314-00.

Emlékeztető

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Augusztus 5-ig megfizetendő a III. negyedévi üzletbér első részlete.

Augusztus 6-ig megfizetendő a nem átalányozott és nem zenés kávéházak vigalmiadója.

Augusztus 10-ig tartoznak az adóközösség tagjai augusztus havi forgalmi és fényüzési adójukat megfizetni.

Augusztus 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Augusztus 20-ig befizetendő az átalányozott és zenés kávéházak vigalmi adója.

Augusztus 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti, külön és rokkantellátási adó.

kávéházaknak bruttó bevétele kereken 15 millió pengőre becsülhető, tehát a további kalkulációnál ebből az összegből indulunk ki.

A kávéházak jövedelmezőségét a bruttó bevételeknek a kiadásokkal való összehasonlítása alapján állapíthatjuk meg. — Ezek a kiadások az összegyűjtött adatok szerint a következő tételekből adódnak össze.

a) A kávéházak legsúlyosabb terhe azok üzletbére, amely a régebbi békeidőkben átlagosan a bevételek 8—10%-ának felelt meg. Ma ez a tétel jóval nagyobb, a 12—15%-ot is eléri. Adataink szerint a megvizsgált üzleteknél átlag 11%-ot tesz ki, ami az adott esetben

P 1,650.000

b) Személyzeti kiadások, beleértve a MABI és OTI járulékokat a személyzet ellátásának az OTI értékelés szerint megszabott értékét, a bruttó bevételek 16%-át teszik

P 2,400.000

c) A fűtés és gáz költsége átlagosan 4%-ot jelent

P 600.000

d) Villanyvilágítás költsége 4%

P 600.000

e) Jég- és vízdíjak 1%-ot

P 150.000

f) Fényüzési és forgalmi, vigalmi, egyenes adók, járda foglalkási illeték 5%

P 750.000

g) Hírlap, hirdetések, telefon 3%

P 450.000

h) Takarítás, mosás, karbantartás, leltárpótlás további 6%

P 900.000

i) egyéb kiadások 3%

P 450.000

Mindez összesen

P 7,950.000.

Ehhez járulnak a zenés üzletekben, melyek ma a kávésipar 60%-át jelentik, a zenéltetés költségei

A budapesti kávéházak anyagi helyzete*)

A budapesti kávéházak száma a háborús évek végével közel járt a 400-hoz. — Ma kerek számban 150-re tehető azon üzletek száma, melyek teljes mértékben megfelelnek a kávéház fogalmának.

A kávéházak anyagi helyzetéről a bekért és megvizsgált üzleti adatok alapján az alábbi kép alakul ki.

A rendelkezésre álló adatok szerint a budapesti

*) Kivonat az Árelemző Bizottság elé terjesztett jelentésből.

Budapesti Központi Általános A főváros kávéházai, szállodái és Tejcsarnok Részv.-Társ. kávéméréseinek szállítója

VII., Rottenbiller ucca 31.

Tojás osztály

Telefon: *1-462-65, 1-350-16. Interurban: 1-346-68.

Sürgőnycim: „Köztej Budapest“

7—10%-át kitevő és ennek járuléka, amiből nyilvánvaló, hogy a kávéházak kiadási tételei a bruttó bevételnek mintegy 50—60%-át emésztik fel.

Ezzel szemben konstatálni kívánjuk azt, hogy míg békeidőben a kávéházak áruköltsége átlagosan a bevételek egyharmadát vette igénybe, ma ez a 33 százalékos tétel is legalább is 10—12%-kal emelkedett.

Kiemelni kívánjuk azt, hogy bár a hazai mezőgazdaság termékei a békeállapotokkal szemben ma olcsóbbak, ennek az olcsóbbodásnak hatásait azonban a kávéházak egyáltalán nem érzik meg, mert az üzemeinkben használt agrárcikkek árai (tej, vaj, tojás, zsír) a békebelieknél magasabbak.

Míg ugyanis békeidőben egy liter tej ára 16—20 fillér között mozgott, ma ezért 25—27 fillért fizetünk. Az 1.50—2.00 pengő (Koronák átszámításával) vaj ára, 3—3.20 pengő. Hasonló a helyzet a zsírnál. A cukor ára, mely egykor 70—80 koronafillér volt, ma 1.31 pengő kilogrammonként, amiben egy 57 filléres kincstári illeték is bennfoglaltatik.

Nyersanyagaink igen fontos és az előbbieket értékben felülmúló részei azok a gyarmatárúk, amelyek üzleteink jellegét adják meg és legfőbb cikkeik teszik ki kávé, tea, csokoládé, kakaó és a más gyarmatárúk.

Főlöszlegesen látjuk részletezni azt, hogy ezeknek a cikkeknek behozatala pénzügy-politikai okokból minő korlátozásoknak és megterheléseknek vannak alávetve. Ezeknek az intézkedéseknek célszerű voltát bírálni nem vagyunk hivatva, de azok végeredményben azt jelentik, hogy e cikkek ára a békebelieknek többszörösére emelkedett. Míg annak idején egy prima minőségű fajkávét kg-ja 2.80—3.20 korona, a tea 6.00—8.00—10.00 Korona volt, ma a

közönséges commerzáru, melyet csak igen alacsony nivójú helyeken használhatnak kg-ként 7.00—8.00 Pengő; a budapesti kávéházakban túlnyomó részben használt fajkávét pedig 10—12 pengő körül mozog. A tea ára minőség szerint 16—20 pengő között változik.

Utalnunk kell még arra is, hogy a vendégnek manapság relative nagyobb mennyiségű árut kell kiszolgáltatnunk, mint annakidején. Régebben luxus-számba ment az úgynevezett komplett reggeli (kávé, vaj, jam, tojás, sonka, különféle változatokban) és ennek meg is volt a megfelelő ára. Ma ebben a cikkben fejlődött ki a legélesebb verseny és kartársaink — sajnos — olcsóbbnál-olcsóbb dumping árakon adják a komplett reggelik legkülönbözőbb változatait nemesak reggel, amikor az kétségtelenül közszükségletet elégít ki, hanem a nap minden órájában.

Hasonló a helyzet a mindjobban elterjedt menüknél, amelyeknek ára sokszor a nyersanyag értékét is alig fedezi, s amelyeket sokszor nem egy, de két, sőt több személy is fogyaszt.

Adataink azt mutatják, hogy az árukiadások az üzlet bevételeinek 46%-át teszik.

Mindezekből evidens, hogy a kávéházaknál jó védelemről alig lehet szó és nagyon optimistikusan számítunk, amikor azt maximálisan az adóhatóságok által is elismert 5%-ban koncedáljuk. E kulcs alapján tehát a budapesti kávéházak tiszta jövedelme 750.000 pengőnek felelne meg, ami egy üzletre évi 5.000 pengő jövedelmet jelentene, még akkor is, ha minden kávéház teljesen rendezett anyagi háttérrel bírna, ha nem kellene tartozásokat és kölesönöket és azok kamatait törleszteni, ha gondoskodva lenne a befektetett tőke leírásáról és annak kamatozásáról az esetleges renoválások költségeiről, stb. stb.

Tehát, ha a legoptimistább számítás mellett is egy kávéház átlagos jövedelme csak évi 5.000 pengő, ez az összeg azt mutatja, — amint annakidején az egykori árvizsgáló bizottság elnöke is kijelentette, hogy a kávéház nem valami fényes üzlet, hanem legfeljebb az illető iparüzőnek polgári existenciáját és szerény megélhetését biztosítja.

Ez összeg továbbá azt is dokumentálja, hogy bármely kiadási tételnek csak fillérekkel való emelkedése, az egyensúly felborulásával jár, úgy, hogy azok a kartársaink, akik a százalérendszer bevezetése folytán akár a főpincérek által eddig viselt terheket egészben, vagy részben magukra vállalni voltak kénytelenek, akár pedig személyzetük lecsökkent keresztét, valamilyen formájában kiegészítették, kénytelenek voltak ezt az árat felelemése, vagy helyesebben azok kiegyenlítése formájában megtenni.



**SZENT
ISTVÁN
CSALÁDI SÖR**

**1 1/2 literes
zárt palackokban**

Kőbányai Polgári Serfözde
gyártmánya

Ipartestületi taggyűlés

1936. július 13.

Ugylátszik a régebbi idők uborkaszegzonjának kora feledésbe ment és az ipartestület munkássága úgy télen, mint nyáron változatlan intenzivitással folyik.

Sajnos ugylátszik, hogy ez a tevékenység a testület vezetőségére vonatkozik, mivel a kartársak bármily nagyfontosságú ügyekről is van szó, csak kis számmal vettek részt a július 13-án tartott taggyűlésen.

Az ipartestület elnöke ugyanis a folyamatban lévő elsőrendű kérdésekben szükségesnek látta a testület tagjainak tájékoztatását és evégből hívta össze a taggyűlést.

A taggyűlésen Mészáros Győző elnök, dr. Strausz Vilmos alelnökön kívül 34 testületi tag jelent meg.

Elnök az ülést megnyitva bejelenti, hogy bár a taggyűlésnek kötelező határozathozatalra joga nincsen, de az események fontosságára való tekintettel szükségesnek látja azoknak jegyzőkönyvben való megörökítését. A jegyzőkönyv vezetésével — a szabadságon lévő főjegyző távollétében — Donáth Andor ipartestületi tisztviselőt bízta meg, annak hitelesítésére Klauber József és Singer Kálmán értekezleti tagokat kérte fel.

Ezután elnök előadja, hogy az ipartestület elnöksége az Árelemző Bizottság felhívására munkát és fáradságot nem kímélve, dolgozta fel a kávéipar helyzetére vonatkozó — a kartársaktól bekért adatokat.

Az Árelemző Bizottság felhívását felolvassa, jelzi, hogy az abban foglaltaknak az elnökség teljes mértékben megfelelt. A felolvasott kérdőpontokra vonatkozólag megindította az adatgyűjtést 25 felhívott üzlet közül 20 kartárstól kaptunk adatokat, amelyek nyomban feldolgoztattak. Helyesnek látja, ha az ezen adatok alapján elkészített felterjesztést teljes egészében ismerteti. Mi magunk sem hittük eddig, hogy milyen válsággal küzd iparunk és milyen sivár képet mutatnak a rendelkezésünkre álló adatok. Az adatok hitelességéhez kétség nem férhet, mert mindenkit figyelmeztettünk arra, hogy ki vannak téve egy esetleges könyvszakértői ellenőrzésnek. Az elének tárult kép alapján megállapíthatjuk, hogy üzleteink túlnyomó része veszteséggel dolgozik. Ennek oka a

hihetetlen dumping. Ebben a formában az ipar halálra van ítélve. Amikor egy vendég átlagosan 45 fillér kiadást jelent, ugyanakkor egy adag kávé 38—40 fillérért adnak. Jelentésünket az Árelemző Bizottság elnöke elé terjesztettük, aki a legnagyobb megértéssel fogadott bennünket. Jelentésünket további szóbeli magyarázatokkal kísértük és felemlítettük, hogy a főváros egyik legjelentősebb üzeme 3—400.000 pengő tartozással fizetéképtelen lett. A látszatok után tehát ítélni nem lehet. Sajnálja, hogy a testület tagjai ily kevés számmal jelentek meg, hogy nem hallja valamennyi iparúzó az ipar elmúlását.

Dr. Strausz Vilmos: Ha a jelenlevők közül azt a kérdést vetné fel valaki, miért nem bocsátjuk a nyilvánosság elé az egész felterjesztést, meg kell mondanunk, hogy ez nem lehetséges, mert a kérdés olyan diszkrét természetű, hogy annak nyilvánosságra hozatala nem kívánatos. A kérdést különben kétféle szempontból bíráltuk el, részben a beérkezett beadványok alapján, részben pedig a már rendelkezésre álló egyéb adatok kiegészítésével.

Ezután elnök a felterjesztést szószerint felolvasta.

Dr. Strausz Vilmos felolvasás közben megjegyzi, hogy mindenki saját üzletének adatai alapján megállapíthatja, hogy a felterjesztés megfelel-e a valóságnak, ha pedig az adatok helyesek, akkor az a megállapítás is helyes, hogy az egy vendégre eső kiadási tétel 45—55 fillér.

Elnök kiegészítésül megjegyzi, hogy az üzletek legnagyobb része sem tökeleírást, sem renoválási tartalékokat nem könyvel — mindössze 3 üzlet közül ilyeneket — és így azok figyelembevehetőek nem is voltak.

A felolvasás befejezése után

Elnök kijelenti, hogy az értekezlet célja a köteles beszámoló volt az eddig történekről és az, hogy minden iparúzónek nyissuk ki a szemét. Amikor a beadványt az Árelemző Bizottság elnökének átadtuk, azt kérdezte, hogy hát ilyenformán minden kávéház veszteséges üzem-e? Mire megjegyeztük, hogy a felterjesztésbe nem is mertük bevenni a töke törlesztésére és renoválásra vonatkozó adatokat, mert akkor a kép még szomorúbb lenne.

Aki a felolvasott adatok helyességét vitatja, saját magának sirásója, mert azok teljesen megfelelnek a valóságnak.

Katona István kérdi, hogy a főpincérek rezsijé-

Még csak mérni sem kell!



Minden kávéhoz mindig valódi
:Franck: kávépótlékot adjon!
Jelentős jövedelmet biztosít
magának!

nek átvállalása hogyan teszi ki a beadványban említett havi 7—800 pengőt?

Sugár Gyula reámutat a kartellek áremelésére.

Elnök a felszólalásokra válaszolva, utal bevezetőszavaira és sajnálatát fejezi ki, hogy mikor az elnökség éjt-nappallá téve ennek az elsőrendű fontosságú kérdésnek elintézésén fárad, a testület tagjainak egyötödrésze jelenik meg. Hónap közben egyenként érdeklődnek egyesek, azonban egy ilyen nagyterjedelmű és fontosságú dolgokban nem lehet külön-külön információkat adni. Végül arra kéri a megjelenteket, tegyék meg megjegyzéseiket.

Lissauer Gyula hálás köszönetét fejezi ki az elnöknek az ebben a kérdésben kifejtett hatalmas és tökéletes munkáért. Bizik benne, hogy küzdelmünknek meg lesz a sikere és a hatóságok be fogják látni ügyünk igazságos voltát.

Több felszólaló nem lévén, elnök a tagértekezletet befejezettnek jelentette ki.

Javaslat a kereskedelmi és ipari bérlemények fokozottabb védelmére

(PROPRIÉTÉ COMMERCIALE)

Előadó: *Salusinszky György.*

A háború utáni törvényhozás több országban behozta az üzlettulajdonosok védelmét a bérbeadó háztulajdonossal szemben. Ezek a törvények elsősorban a bérlőnek a bérleményben rejlő kereskedelmi „goodwill”-jét védik, (franciául: *propriété commerciale*) a bérbeadóval szemben. A goodwill növeli a bérlemény értékét és ezen a háziúr magasabb bért képes elérni. A szóbanforgó törvények szerint ez igazságtalan, miután ez a bérleményi értékplusz a bérlő gazdasági működése révén jött létre. Ezek az említett törvények tehát a bérlőt védik jogtalan felmondással, illetve béremeléssel szemben, olyan esetekben, mikor ez a bérlő megszerzett goodwillje folytán értékesebbé vált bérlemény alapján válik a bérbeadónak lehetővé. A törvények biztosítják a bérlőnek a régi szerződés megújítását, vagy ellenesetben kártérítésre kötelezik a bérbeadót.

Ezen törvények közül a legelső Franciaországban lépett életbe, az 1926-os *propriété commerciale* törvény. Ennek novellái az 1927 április 22-iki, 1928 március 27-iki és az 1933 július 13-iki törvények. Ezek a novellák lényegileg nem hoztak újat, csupán egyrészt némileg kiterjesztették az alaptörvényt, másrészt a gyakorlatban előfordult kibúvások lehetővé tételét célozták.

Angliában az 1927. évi *Landlord And Tenant Act* szabályozza ezt a kérdést, Spanyolországban az

1931 december 29-iki és az 1933 január 21. és 30-iki törvények foglalkoznak ezzel a problémával a francia törvény mintájára. Belgium 1931 május 30-án hozta be a *propriété commerciale* törvényt. Dániában az 1931—33. te. szabályozza ezt a kérdést. Azonkívül ez év elején törvényjavaslat feküdt a dán Reichstag előtt, amelyet azonban ez a jobboldali konzervatív ellenzék ellenkezése miatt visszautasított.

A következők röviden ismertetik ezeknek a fentemlített törvényeknek főbb rendelkezését:

FRANCIAORSZÁG.

Loi réglant les apports entre locataires et bailleurs en ce qui concerne le renouvellement des baux à loyer d'immeubles ou de locaux à usage commercial ou industriel.

Az 1926 jún. 30-iki törvény „sur la propriété commerciale” meghagyja ugyan a gazdasági célokra használt helyiségek bérbeadójának a bérlet megszüntetésére való jogát, azonban a bérlő számára előbérleti jogot biztosít és amennyiben a bérbeadó az előbérleti jog gyakorlását méltányos feltételek mellett komoly ok nélkül meghiúsítja, úgy kártérítésre kötelezhető. A kártérítési jog nem áll fenn, ha a bérbeadó az okból szünteti meg a bérleti szerződést, hogy az épületet átépítse, vagy a helyiséget a saját vagy közeli hozzátartozói számára kívánja igénybe venni, kivéve azt az esetet, ha a bérbeadó maga is gazdasági tevékenységet folytat és üzeme terjeszkedése miatt szükségeli a szóbanforgó helyiséget. Kártérítési igénye van továbbá a bérlőnek, ha az általa foganatosított javítások az ingatlan értékét emelték és ezzel a bérbeadó gazdagodott. A kártérítés nagysága a bérlőnek a kiköltözéssel előálló kára alapján állapítandó meg.

Alaptalan gazdagodási kereseti joga van a bérlőnek abban az esetben, ha a kiköltözés utáni 5 éven belül ugyanolyan vagy hasonló vállalkozás folytattatik abban a helyiségben és az utód az eredeti bérlő által megszerzett vagy kiterjesztett vevőkörnek előnyeit élvezzi.

A háztulajdonos a bérleti szerződés lejártá után másnak adhatja ki a helyiséget, ha ez a másik bérlő magasabb bért kínál, amelyet az első bérlő megadni nem hajlandó. A bíróságnak azonban kötelessége ilyen esetekben megvizsgálni, hogy ez a bérszerződés valóságos-e, tehát nemcsak a célből szinlelve készült, hogy a bérleti szerződés ezen az alapon megszüntethető legyen.

A törvényes előbérleti jog alapján a bérlőnek az utódjával szemben való kártérítési joga fennáll abban az esetben, ha a bíróság megállapítása szerint az általa fizetett bér abnormálisan magas. Ebben az esetben az új bérlő felel a „kisteigerolásért”, amely igényért a bérbeadó szubsidiárius kezes.

Ha a bérlő és a bérbeadó új bérszerződés tárgyában megegyeztek, de a feltételek iránt egység nem tud létrejönni, a bíróság különleges eljárásban megállapítja azokat.

Amennyiben a gazdasági helyzet változása folytán a bérérték több mint egynegyedrésszel megvál-

Schillinger Anna Gőzmosógyár Rt.
Budapest, VI.,
Vörösmarthy-utca 47b.—Telefon: 1—213—85.
Az ország legrégebb, modernül berendezett gőzmosója.

tozott, úgy a bíróság, ha a felek bármelyike ezirányban megkeresi, a bért revízió alá veheti.

A párizsi kamara annak idején hozzájárult a törvényjavaslathoz azzal a kikötéssel, hogy ez a törvény ne jelentse a tulajdonjog korlátozását és hogy a bérlő számára ez csupán előlépteti jogot biztosítson.

A törvény életbeléptetése óta a párizsi kamara szerint kettős hatás mutatkozott: Egyrészt emelkedtek az üzletek értékei, másrészt emelkedett a kiskereskedelmi haszonkulcs.

ANGLIA.

The Landlord And Tenant Act. (1928.)

Ez a törvény biztosítja a bérlőnek kártérítésre való jogát a bérszerződés megszűnése esetére, amennyiben be tudja bizonyítani, hogy a bérlemény értékében az ő goodwill-je folytán növekedés állt elő. A goodwill fogalmát a törvény nem definiálja. Egy régebbi ítélet következőképpen fogalmazza meg:

„A goodwill több annál a valószínűségnél, hogy a régi vevők visszatérnek, hanem mindazok az előnyök értendők alatta, amelyek hírneven s az üzleti összeköttetéseken alapszanak és amelyek az évek során kifejtett becsületes munka és magas befektetési költségek révén jöttek létre.“

Edward S. Cox-Sinclairu könyvében következőképpen fogalmazza: „Goodwill mint a törvényes igény az az értéktöbblet, amelyet a bérlő vagy elődei a bérlemény számára biztosítottak, minimálisan 5 éven át folytatott iparuk, illetve üzletük révén. Azok az értékek, amelyek a bérlemény fekvése, vagy egyéb tulajdonságai révén részesítik az üzletet előnyben, a tulajdonosé a bérlet kezdetének időpontjában, s így természetesen a bérlet megszűntekor kártérítési igény nélkül visszazállnak a bérbeadóra. A törvény csupán arra a goodwillre nyújt védelmet a bérlőnek, amely azon a révén jön létre, hogy a bérlő ottan üzletét folytatta és üzleti összeköttetéseivel és hírnevével a bérlemény értékét emelte.“

A törvény csak abban az esetben biztosít kártérítési igényt, ha ugyanaz az ipar legalább 5 éve folytatott azon a bérleményen, a bérlő vagy elődei részéről. A kártérítési fizetési kötelezettség alól mentesül a bérbeadó, amennyiben hajlandó újabb bérszerződés megkötésére. Az új bér összege és a szerződés időtartama vitás esetben a bíróság részéről állapítatik meg.

A francia joggal ellentétben a bérlőnek jogában áll, — amennyiben a kártérítés nem nyújt elegendő kárpótlást azért a kárért, amely goodwilljének elvesztése és vállalatának áthelyezése révén éri, új bérszerződést méltányos feltételek mellett kérni. Ily esetekben a bíróságnak jogában áll egész 14 évig terjedhető tartalommal kényszerbérszerződést megállapítani. Oly esetekben, amikor a bérbeadó a saját maga vagy 18 évnél idősebb gyermekeinek használatára szükségeli a bérleményt, avagy a bérleményt átépíteni szándékozik és ez okból mond fel, kényszerbérszerződés nem állapítható meg. Amennyiben szándékát a bérszerződés megszűnése után nem valószínűsíti meg, kártérítésre kötelezhető.

A törvény ezenkívül tartalmaz rendelkezéseket a bérlő részéről megejtett javítások (improvements) megtérítésére vonatkozólag, s biztosítja azonkívül a

Hűtőberendezések Fagylaltgépek

minden célra — minden nagyságban

Magyar Felvonó és Gépgyár Rt.

WERTHEIM

F. és Tsa. Utóda - Hűtőgéposztály

Budapest, VI., Lehel ucca 12. Telefonszám: 2-983-32

bérlőnek azt a jogát, hogy ezeket a javításokat elvégezheti a bérleményen. A bérlőnek mindenképpen igénye van befektetéseinek megtérítésére oly esetekben, ha ezek a bérlemény bérértékét emelték.

BELGIUM.

(Monitur Belge, 3550.)

Belgium 1931 május 30-iki törvényével a Code Civil novellája-ként szabályozza ezt a kérdést. A belga rendelkezés lényegesen eltér két elődjétől. Sem bérszerződés megújításának a jogát, sem pedig előbérlet jogot nem ad, hanem csupán kártérítési jogot biztosít oly esetekben, mikor a bérlő legalább 6 hónappal a szerződés lejártá előtt kérte annak megújítását és a bérbeadó a bérlemény bérlőjének üzemével azonos, vagy hasonló üzem céljaira adta bérbe, avagy ő maga folytatja ugyanezt az üzletet. A kártérítés megállapításánál a bérösszeg magassága irányadó. A kártérítési igény az utolsó évben fizetett bér összegében maximáltatik. A törvény ezenkívül szabályozza a bérlőnek azt a jogát, hogy jogait albérleti szerződéssel egy harmadikra ruházza át. Ennek a jognak szerződésileg való korlátozását a törvény hatálytalannak nyilvánítja oly esetekben, mikor az albérletbe való adással az egész vállalat és a bérlő minden joga átszáll. Az átadás, illetve albérletbe való adás a bérbeadóval közlendő. Amennyiben a bérbeadó nem egyezik ehbe bele, a bérlőnek jogában áll 14 napon belül bírósági engedélyt kérni. A törvény nem szabályozza, illetve nem tiltja meg a továbbadásnak megtiltását oly esetekben, mikor a bérlő, vagy a családja az épület egy részében lakik is.

DÁNIA.

Dániában az 1931--133. tc. szabályozza a kérdést. Ennek a törvénynek az 1. §-a kimondja, hogy az üzlethelyiség bérlői 8 éves fel nem mondhatóságot érhetnek el a bíróság révén oly esetekben, amikor a bérbeadó olyan szolgáltatásokat követel, amelyek a bérlemény arányban nem állanak. A bérlőnek jogában áll a méltányosan túlmenő fizetéseket bírósággal visszakövetelni.

A törvény 2. §-a kimondja, hogy a bíróság érvényteleníthet olyan felmondást, amelynek célja olyan bérnek vagy egyéb szolgáltatásoknak a bérbeadó részéről való elérése, amelyek a bérlemény arányban nem állanak. A bíróság ilyenkor megadhatja a bérlőnek a szerződés 8 évre való fenntartásának jogát.

Az 1. §-ban megállapított esetben 2 éven belül, a 2. §-ban megállapított esetben viszont csak 2 hónapon belül indítható meg az eljárás.



**Pálpusztai sajt
Heller doboz
emmenthali
Derby sajt** kávéházakban
nélkülözhetetlen

Ehhez a törvényhez kiegészítésül törvényjavaslatot terjesztettek a dán parlament elé, amelyet ez azonban az előzőekben említett okok folytán nem fogadott el. Ennek a törvényjavaslatnak a főbb rendelkezései a következők:

Kereskedelmi és üzleti bérlemények felmondásából felmerülő vitás eseteket kerületenként felállítandó döntőbíróóságok hivatottak eldönteni. Ezeknek a döntőbíróóságoknak elnöke egy kinvezett bíró volna, két tagját a bérlő, két tagját pedig a bérbeadó választaná.

A bérlőnek joga van felmondás esetén kártérítésre, amelyet a döntőbíróóság a következő szempontok figyelembevételével kell, hogy megállapítson:

1. Mióta áll fenn a bérleti szerződés és mi volt az üzletnek az utolsó három évben a nettó haszna.
2. Az átköltözés folytán előálló értékcsökkenés a berendezési és egyéb tárgyakkal.
3. Átköltözési költségek.
4. Az új bérlő előnye, amely a régi bérlő goodwill-je révén jön létre.

A megállapított kártérítést a bérbeadó köteles a bírósági döntés utáni 15 napon belül, az esedékes hátralékos bér levonásával, a bérlőnek kifizetni. Amíg ez a kifizetés meg nem történt, a bérlő nem kötelezhető a bérlemény kiürítésére.

A bérbeadónak is jogában áll ehhez a döntőbíróósághoz fordulni a bérösszeg felemelése céljából a következő esetekben:

1. Ha a szerződésben megállapított bér már eredetileg méltánytalanul alacsonyan volt megállapítva;
2. viszonyok változása folytán előállt diszparitás miatt;
3. oly tatarozás vagy átépítés esetén, amely a bérlemény értékét lényegesen emelte;
4. amennyiben általános áremelkedés állt elő.

Egy magyar törvényjavaslat elkészítésénél tekintettel kell lenni egyrészt arra, hogy a törvény a magyar jogrend keretébe és szellemébe beleilleszkedjék, másrészt, hogy a szabadelvű gazdaságpolitika szempontjait se sértse és egészségtelen gazdasági következményei se legyenek.

Az első szempontnál figyelembe kell venni, hogy, — noha az utóbbi évek fejleményei a tulajdonjognak néhány lényeges vonatkozásban való megszükkítésére vezettek — a hazai jogrend mégis a tulajdonjog elvileg tökéletes védelmének álláspontján van. Az a kérdés merül fel tehát, nem áll-e ellentétben egy ilyen irányú javaslat a magyar jognak ezen felfogásával, hiszen korlátozását jelentené a háziúr tulajdonának. Egy ilyen törvény valóban jelentene némi korlátozást, ez azonban igen csekély, hiszen csupán jogtalan, illetve mások jogait sértő felmondást korlátozná ez a törvény. Ugyanakkor viszont a javaslat egy másik tulajdonjogot, a goodwillre való tulajdonjogot védi. Tehát,

ha korlátozná is a bérbeadó jogát, ez a megszorítás a másik félnek szintén védelmet megérdemlő jogát részesítené pártfogásban. Természetesen a javaslat megszerkesztésénél erre a szempontra a legnagyobb mértékben figyelemmel kell lenni és a háziurak valóban csak a jogtalan haszonszerzés okából történő felmondást szabadna korlátozni és csak a valóban fennálló goodwill védelme volna indokolható.

A másik figyelembe veendő szempont a szabadelvűség szempontja volna. Az a kérdés merül fel, hogy egy ilyen törvény nem korlátozza-e a gazdasági szabadságot? Tekintetbe kell azonban vennünk azt, hogy éppen a szabadelvűség alapján álló országok valószínűleg meg a goodwill törvényes védelmét, a bérleti szerződést önkényesen felmondó háztulajdonossal szemben: Anglia, Franciaország, Belgium, Dánia. A goodwill megvédelme indokolt esetekben feltétlenül szükséges, s a törvénybeiktatása a liberalizmus szempontjai figyelembevételével is megtörténhetik.

A párizsi kereskedelmi kamara jelentése szerint az ottani propriété commerciale törvénynek hatása az üzletértékek emelkedésében és a kiskereskedelmi haszonkulcs nagyobbodásában jelentkezett. Ez természetesen két összefüggő dolog, amennyiben az üzletek értékét az elérhető nagyobb haszon emelte. Valóban a francia törvény nyújtja a legmesszebbmenő és gyakran a szükségesnél nagyobb védelmet az üzletbérlő számára és ezzel majdnem monopolisztikus helyzetet teremt. Ez a helyzet azonban aligha állt elő az angol vagy belga szabályozásnál. Ha tehát ezeket vesszük alapul, akkor ezáltal aligha emelkednének a kiskereskedelmi árak, mert csupán valóban a goodwillt szabadna védeni, de ezenfelül semmiféle érdeket. A kereskedő, vagy iparos nem kerülhetne jobb helyzetbe, mintha a bérlet továbbra is fennmaradt volna s így csupán a vállalkozás biztonsága emelkedne előnyösen.

Figyelembevéve a magyar viszonyokat, a törvényjavaslat szerkesztésénél lehetőleg mellőznünk kell a kényszerbérleti szerződést, illetőleg csak ott alkalmazni, ahol multhatatlanul szükséges. A fővárosi lakbértervezet 48-ik §-a 2-ik bekezdése nyújt némi védelmet a bérlő kereskedelmi tulajdonának:

„(2.) Ha ipari vagy kereskedelmi célra vagy gyógszertár céljára éves bérletként bérelt helyiség bérlete a felmondás időpontjában határozatlan időtartamú és ugyanazon felek vagy jogutódok között legalább 10 év óta áll fenn, a bérbeadó a bérletet, ha az évi bérösszeg 4000 pengőnél kevesebb, egy évre, ha pedig az évi bérösszeg 4000 pengő vagy ennél több, másfél évre mondhatja fel. E rendelkezés szempontjából a bérleményt magában foglaló ingatlan tulajdonában bármely címen, — bírói árverésen kívül — beállott változás esetében az új tulajdonost a bérbeadó jogutódjának kell tekinteni.“

A védelem mértéke természetesen csekély és nem szabályozza különlegesen a kirívó sérelmeket. Ezen szabályozáson túlmenően a magyar viszonyok két esetben kívánják az üzletbérlő érdekeit védelembe venni:

Kristály ásványos forrásvíz csak Szent Lukács védjeggyel eredeti.

1. Ha a háziúr abból a célból mond fel, hogy ezáltal a bérlő „goodwill“-jét kihasználja, illetve a bérlő kényszerhelyzete folytán indokolatlan magas bért érjen el.

2. Ha különleges helyiségről van szó, amelynél a kiköltözéssel járó kár a normális károsodást lényegesen túlhaladja és így a bérlő existenciája a helyiséggel össze van forrva. Ily esetekben még akkor is szükséges a bérlő védelme, ha a felmondás nem a célból történik, hogy a helyiség újra hasonló üzem céljaira adassék. (Ez az eset áll pl. fenn kávéházaknál, mozgófényképszínházaknál, kereskedelmi és ipari üzemeknél, amelyek gépek beépítésével, átalakításokkal jelentős tőkéket investáltak, stb., mert ilyen esetekben, ha a bérleti szerződés megszűnik, a bérlő nem képes üzemét minden további nélkül új helyiségbe áthelyezni.)

ad. 1. Miután itt a goodwill védelméről van szó, tehát a védelemnek csak oly esetekre szabad kiterjednie, amikor a háziúr ugyanolyan vagy hasonló üzem céljaira adja ki helyiségeit, avagy ő maga vezet benne ugyanolyan vagy hasonló üzemet. Ily esetekben a belga szabályozás analógiájára kártérítési jog biztosítása volna a bérlő számára indokolt. Az angol Landlord and Tenant Act csak oly esetekben védi a bérlőt, ha üzeme, illetve üzemelődje ugyanabban a helyiségben 5 évet meghaladó idő óta létezik. Miután a lakbérleti tervezet kimondja, hogy a védelem előfeltétele, hogy a bérelt helyiség bérlete a felmondás időpontjában ugyanazon felek vagy jogutódjai között legalább 10 év óta áll fenn; ezt az időpontot itt is irányadónak lehetne venni. Ugyanakkor a háziúr kártérítési kötelezettsége is limitálendő volna, azaz a bérlet megszűnése után egy bizonyos idő múlva, (pld. 5 év, mint Franciaországban) már jogában álljon a helyiséget ugyanolyan vagy hasonló üzem céljaira kiadni.

Ha a háztulajdonos a bérlet lemondásakor új, magasabb bérű szerződéssel kínálja meg a bérlőt, ha ez a bér nem haladja meg a méltányosságot, megszűnik a kártérítési kötelezettség. A bérleménynek a bérlő goodwillje által előállított értéktöbblete nem vehető a méltányos bér megállapításánál alapul. Hogy a felkínált bér méltányos-e, azt megegyezés hiányában a bíróság hivatott eldönteni, amelyet bármely fél megkérdézhet.

Ha a felmondás feltétel nélkül történt, vagy megegyezés nem jött létre, a bérlő kártérítési igénye attól az időponttól veszi kezdetét, amint az új bérlő vagy a háztulajdonos maga ugyanazon, illetve hasonló üzem folytatását megkezdte.

ad. 2. Ha a bérlet megszűnésével a bérlőt a normális költözködéskor előálló kárt lényegesen túlhaladó károsodás éri, az 1. pontban meghatározott kártérítési igénynek van helye, amennyiben a bérleti szerződés 10 év óta fennállott. Ily esetekben a bérlő köteles meghatározott időre szóló bérszerződés esetében a szerződés lejártá előtt 6 hónappal a szerződés meghosszabbítása iránt való igényét a bérbeadónak bejelenteni. Határozatlan időtartamra kötött bérszerződés esetében a bérlő köteles ezen igényét a bérbeadónak 1 hónapon belül bejelenteni, amennyiben a felmondás egy évnél rövidebb határidőre történt; 2 hónapon belül, amennyiben a felmondás ha-

Elsőrendű minőségekben,

a legolcsóbban szerezheti be napi szükségletét az alanti cikkekben:

Jamek

(barack, málna, ribizli, meggy, eper, narancs)

Málnaszörp

(65% cukortartalommal, utóprés mentes succusból)

Olivaolaj

(akár valódi olasz, akár belföldi gyártmány)

Szardinia

(Nice, Cine és egyéb portugál minőségek)

Szardellagyűrűk

(Arrigoni és Societe gyártmány)

Gyümölcs és főzelékkonzervek

Budapesti Kávésok

Áruforgalmi Rt-nál

Budapest, VIII., József-krt 38.

Telefon: 1-392-77.

tárideje 1 év, vagy ennél hosszabb idő. Amennyiben a felek nem tudnának megegyezni, a bérlőnek jogában áll a bíróságot megkeresni, amely meghatározza egyrészt a kártérítési összeget, másrészt a méltányos bért. A bérbeadónak jogában áll a kártérítési összeg, illetve újabb bérszerződés megkötése között választania. Amennyiben a felek másképp nem rendelkeznek, ezen, a bíróság által megállapított feltételű szerződés tartama, ha az alapszerződés határozatlan tartalmú volt: 5 év. Amennyiben az alapszerződés határozott időtartamra szólt, ez irányadó az új szerződés érvényességi idejére is.

Ha a felek elvileg megegyeztek új bérleti szerződés megkötésében, de a feltételek iránt megegyezés létre nem jött, megkereshetik a bíróságot, amely kötelezőleg megállapítja a méltányos feltételeket. A feltételek megállapítása érdekében bármely félnek jogában áll a bíróság döntését kérni.

Mind az első, mind a 2. pontban szabályozott esetben megszűnik a bérlő minden igénye, ha az eredeti szerződésben foglalt kötelezettségeinek lényegesen megkésve vagy egyáltalában nem tett eleget.

A szóbanforgó ügyek feletti bíraskodás megalkotásánál mindenesetre a következő két szempontot kell figyelembe venni:

A bíraskodás legyen egyszerű és gyors, szükséges azonban, hogy a szakértelem megfelelően szóhoz

Használt pamlagok, csil-
lárok, billiárdok,
márványasztalok, fűzfotelek. Kölcsönzés.
Fried Zsigmond és Fia kávéházi berendezők
Király-utca 44. — Telefon: 1-291-34

jusson, mert annak hiánya az egész jogsegélyt bizonytalanná tenné. Ezért volna a dán megoldáshoz hasonló rendezés célszerű és a szóbanforgó esetek fölötti ítélkezést a kamarák kebelén belül alakított döntőbíróóságokra kellene bízni. Ezen döntőbíróóság elnöke szükségképpen egy bíró lenne.

A bírászkodás ilyenképpen való megoldása biztosítaná egyrészt a gyors ügymenetet, másrészt a bonyolult ügyekhez szükséges szakértelmet.

A fentiekben foglalt javaslat megközelíti az előrebocsátott elveket. Beleilleszkedik a jogrendbe és csak olyan esetekben nyúl bele a magántulajdon jogába, amikor annak gazdasági szüksége elkerülhetetlen. A tervezet csak látszólag ad sok pereskedésre módot, valóságban csak két esetben van helye kártérítésnek, illetve a bérszerződés kényszerű meghosszabbításának, tehát egyéb esetekben perek lehetőségére nem forog fenn. Azonkívül, ha a választottbíróóság működése gyors, az esetleges perek elintézése síma lesz.

Hogy megfelel-e a szabadelvűség szempontjának is, arra nézve felhozható az, hogy lényegesen liberálisabb a rendezés a franciánál, de még a belga és angol törvényeknél is kevésbé nyúl bele a szerződés szabadságába. A harmadik szempont a közgazdasági élet jelenségeinek kedvezőtlen irányba való befolyásolása, ami könnyen előállhatott a francia rendelkezéseknél — és ezt a párizsi kereskedelmi kamara véleménye igazolja — itt aligha állhat elő, hiszen a javaslat csupán néhány esetben szünteti meg, illetve korlátozza a háztulajdonos felmondási jogát.

Miután a rendezés csak ezekre az esetekre szorítkozik, a javaslatához hasonló törvényes rendelkezés egyáltalában nem tekinthető aggályosnak még a fenti szempontok legszigorubb figyelembévétele mellett sem.

Szabadságolás vagy üzemszünet esetén is kell az OTI járulékot fizetni

Az OTI járulékokkal kapcsolatosan több ízben felmerült az a kérdés, vajjon a munkaadók üzemszüneteltetés, vagy a munkavállalók szabadságoltatása idején is tartoznak-e járulékot fizetni.

Erre a kérdésre az 1927. évi XXI. tc. 20. paragrafusának 4. bekezdése ad felvilágosítást:

„Ha a biztosított javadalmazás nélkül szabadságon van, vagy ha az üzem időlegesen szünetel, anélkül, hogy a biztosított munkaviszonya megszűnnék, a szabadság, illetőleg az üzemszünetelés tartamára is kell járulékot fizetni.“

Ugyanezen törvény 17. paragrafusának utolsó bekezdése azt mondja:

„Azokra a biztosítottakra, akik javadalmazást abból az okból nem kapnak, mert az üzem időlegesen szünetel anélkül, hogy a munkaviszonyuk megszűnnék, a szabadság, illetőleg az üzemszünetelés tartama alatt a legutóbbi kapott javadalmazásuk irányadó.“

Végül ugyanezen törvény 21. paragrafusának 2. bekezdése azt mondja:

„A 20. paragrafus 4. bekezdésének esetében a munkaadó a járulék felének levonására vonatkozó jogát a javadalmazás legközelebbi fizetésénél gyakorolhatja.“

Nyilvánvaló e rendelkezésekből, hogy a munkaviszony megszüntetése nélküli szabadság és üzemszünet alatt a biztosítási kötelezettség fennáll. Az a tény, hogy a munkaadó ilyen esetekben formailag „kijelenti“ alkalmazottját a társadalombiztosításból, nem mentesíti a vállalatot a járulékfizetés kötelezettsége alól. Járulékot csak akkor nem kell fizetni, ha a munkaviszony megszűnik, vagyis ha az üzemszünetelés kezdetekor a gyár tényleg elbocsátotta az alkalmazottat. A munkaviszony megszüntetése nélkül időleges üzemszünet letelte után — ahogyan azt a fentidézett 21. paragrafus 2. bekezdése kimondja — a munkaadónak joga van az üzemszünet tartamára befizetett járulék felét levonásba hozni. A gyakorlat az, hogy ilyenkor a munkaadó nem egyszerre a legelső fizetésnél vonja le a teljes összeget, hanem az üzemszünetet követő első és második bérfizetés alkalmával, vagyis két részletben. Önként értendő az is, hogyha az üzemszünet utáni legközelebbi bérfizetés alkalmával ezt a levonást a munkaadó elmulasztja, akkor későbbi levonásra, a törvény értelmében joga nincs.

Ipari alkalmazottak be- és kijelentése

Egy iparüzőnél a napokban megjelent az Országos Társadalombiztosító Intézet két tisztviselője és felszólította őt, a bérlajstrom és a munkakönyvek bemutatására. A vizsgálatot az OTI a mester egyik elbocsátott alkalmazottjának panaszára indította meg és dacára annak, hogy a vizsgálat során a mester előadása szerint a munkásoknak az OTI-ba való be- és kijelentését a legnagyobb rendben találták, a munkakönyveket megvizsgálva, kifogásolták, hogy az OTI be- és kijelentései nem egyeznek a munkakönyvbe bejegyzett be- és kijelentések dátumával.

Több iparágban, különösen a szeszgyártást végző iparosoknál általános helytelen szokássá vált az, hogy a munkásokat a munkaadó, ha rövidebb ideig nincs munkája, nem küldi el, hanem a munkakönyvét a munkás kérelmére visszatartva, ha a munka újból megindul, — ami néha pár nap, sajnos néha azonban hosszabb ideig is eltart, — a munkást értesíti, hogy ismét álljon munkába. — Az iparban

Hattyu gőzmosó és fehérnemű
kölcsonzó vállalat
Budapest, VII., Klauzál-utca 8. — Telefon: 1-385-59
Az ország legnagyobb gőzmosó üzeme, legmodernebbül
berendezve! Legkíméletesebb mosási-rendszer.

ezt úgynevezett kizetszelésnek nevezik. — Gyakran a munkaadó nem jár el elég gondossággal, mert néha így a munkások hetekig, sőt még hosszabb ideig munka nélkül vannak, a munkakönyvben ez az idő nincsen feltüntetve és természetesen úgy szerepel, mintha a munkás ezalatt az idő alatt is dolgozott volna. A fenti körülmény természetesen a segédidő, illetve az ipari szakképzettség megszerzésénél is fontos körülménnyel bír, mert így a törvényben előírt időt a munkás tulajdonképpen nem töltötte ki és a megfelelő gyakorlatra sem tehetett szert. — A munkaadó mentesülni kívánva az OTI járulék fizetésétől, ami természetes is, mert a munkás ezalatt az idő alatt nem dolgozván, keresetéből nem vonhatja le a járulékot sem, az OTI-ból a munkást kijelenti. — Minden körülmények között helytelennek tartjuk ezt az eljárást, bármily általánossá vált az egesz szakmákban.

A munkás részéről érthető, hogy kéri azt, hogy a mester a munkakönyvét tartsa magánál, mert ezzel biztosítva látja azt, hogy mielőtt a munka megindul, újból a régi mesterénél alkalmazást talál. — Az OTI szempontjából nézve a dolgot, érthetőnek tartjuk, hogy ezt kifogásolják, mert ez visszaélésekre adhat alkalmat.

Már többször felhívtuk tagjaink figyelmét az alkalmazottak pontos be- és kijelentésére, a fenti eset, bár még nem nyert befejezést, mindenesetre kétséges, hogy a Társadalombiztosító Biróság milyen álláspontra helyezkedik. — Megjegyezni kívánjuk még azt, hogy fent említett munkaadónál nemesak ennél az egy munkásnál kifogásolták ezt, hanem az összes alkalmazottaknál, és 5 évre visszamenőleg, amióta üzemben fennáll, a munkások munkakönyvi bejegyzésének és az OTI be- és kijelentése között levő idő különbözetére visszamenőleg követelik a járulékot, — ami jelen esetben pár ezer pengőt tesz ki.

Ismét nyomatékosan felhívjuk t. Tagjaink figyelmét, hogy az alkalmazottaikat minden alkalommal, úgy a belépésnél, mint a kilépésnél külön — a dátumot a munkakönyvbe pontosan bejegyezve aláírásukkal ellátva — az Ipartestületnél 8 napon belül okvetlen jelentsék be. Ezen bejelentést ne a kilépő munkásra bízzák, mert az gyakran nem törődik azzal, hogy a mesternek esetleg kárt okoz, hanem a munkakönyvet, vagy személyesen, vagy egy tovább ottdolgozó alkalmazottal küldjék be, akinél a munkakönyv be-, illetve kijelentését ellenőrizhetik. Esetleg súlyos fizetési kötelezettségtől és perekől mentesülnek, ha a fentieket pontosan betartják.

Az iparoscsaládtag társadalombiztosítási kötelezettsége

Egy konkrét eset kapcsán felvetették azt a kérdést, hogy az iparos üzletében segédként alkalmazott saját gyermekei társadalombiztosítási kötelezettség alá esnek-e és hogy lefoglalható-e az OTI járulék fejében a havonként fizető üzletfelektől járó összeg?

Erre nézve a helyzet a következő:

Az 1927:XXI. tc. 8. §-ának harmadik bekezdése a következő rendelkezést tartalmazza:

Parkettái lerakását és javítását végeztesse
Jakab Józsefnél

Bulyovszky ucca 32 Telefon: 1-146-31

„Nem terjed ki a betegségi biztosítási kötelezettség azokra sem, akik biztosításra kötelezett vállalatban, üzemben, hivatalban, foglalkozásban, vagy háztartásban mint segítő családtagok, a háztartásban kapott esetleges ellátástól eltekintve, javadalmazás nélkül, vagy oly javadalmazás fejében dolgoznak, amely nem megélhető keresetforrásuk.”

E rendelkezés folytán az iparosnak azok a gyermekei, akik atyjuk üzletében, műhelyében (idegen segéd munkakörét betöltő módon vannak foglalkoztatva, biztosítási kötelezettség alá esnek. Ugyanez vonatkozik (az 1928:XV. tc. 11. §-ában foglaltak folytán) az öregségi és rokkantsági biztosítási kötelezettségre is.

A segédként alkalmazott gyermekek biztosítási kötelezettségét még világosabban kifejezésre juttatja a 6500—1935. M. E. számú rendelet 4. §-ának (2) bekezdése (l. rendelet 38.8 §-át is), amely az 1927. XXI. tc. 8. §-a harmadik és negyedik bekezdését (illetőleg az 1928:XV. tc. 11. §-át) akként módosította, hogy a biztosítási kötelezettség nem terjed ki a munkaadónak biztosításra kötelezett vállalatában, üzemében, hivatalában, foglalkozásban, vagy háztartásban dolgozó családtagjaira. Családtag az, aki az 1927:XXI. tc. §-ában felsoroltak közé tartozik. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra a családtagra, aki tanoncszerződéssel, vagy iparossegédként, illetőleg gyári munkásként munkakönyvvel van alkalmazva, úgyszintén arra a testvérré sem, akinek a vállalatban, üzemben, hivatalban vagy foglalkozásban teljesített munkája a rendes munkavállaló munkájával felér.”

Segédként alkalmazott gyermekeknek ilyen esetben történő és a társadalombiztosítási járulékot utánuk történt kirovása mindezek folytán jogszerű. Egyebekben pedig, ha az iparos a biztosítási kötelezettség megállapítását és a járulék kirovását sérelmesnek tartja, az idevonatkozó határozat (fizetési meghagyás) ellen, az 1927:XXI. tc. 189. §-a értelmében, annak vételétől számított 8 nap alatt felszólamlással kell élnie az OTI kerületi pénztár választmányához. Ha az iparos felszólamlási jogával nem él, avagy felszólamlását jogerősen elutasítják a különben is jogszerűnek tekintendő intézkedés (fizetési meghagyás) jogerőssé és az 1927:XXI. tc. 191. §-a harmadik bekezdése értelmében végrehajthatóvá válik.

A közadók és a társadalombiztosítási járulékok behajtására vonatkozóan (a társadalombiztosítási járulékokat illetően a többször idézett 1927. évi 192. §-a folytán egyaránt a közadók kezeléséről szóló 600—1927. P. M. számú hivatalos összeállítás rendelkezései mérvadók.

A H. Ö. 51. §-a értelmében pedig a következő sorrendben lefoglalható a hátralékosnak:

1. készpénze, értékpapírja, arany- és ezüstneműje (drágaságai);
2. szolgálati, illetőleg munkabérvizonyból származó illetménye, vagy ellátási díja;

3. készpénzkövetelései, különösen: a házbérek, a hasznobérek, a pénzintézeteknél elhelyezett vagy magánosoknak kölcsönadott tőkék és egyéb bármi címen őt megillető követelések.

4. ingóságai.

E rendelkezések folytán a havi fizetést teljesítő vevők, megrendelők részéről járó munkadíjak (átalányösszegek is) lefoglalhatók.

Ilyen esetben, ha az OTI járulék, és adóhátralékát egy összegben kifizetni nem tudja, nem kínálkozik más megoldási mód, mint az, hogy az adót illetően a m. kir. adóhivataltól, az OTI járulékot illetően az OTI kerületi pénztárától a hátralék egy része lefizetésének felajánlása mellett, a végrehajtási eljárásnak méltányosságból való felfüggesztését és a részfizetés teljesítése után fennmaradó hátralék részletben való fizetésének engedélyezését kéri.



H i v a t a l o s r é s z

MÁSOLAT.

A székesfővárosi m. kir. Pénzügyigazgatóságtól.

Tárgy: A Budapesti Kávésok Ipartestületének kérelme korlátolt dohányárusok által kérhető felár szabályozása tárgyában.

127.039/1936. V. fő.

A Budapesti Kávésok Ipartestülete
tekintetes Elnökségének,
Budapest.

V É G Z É S

A korlátolt dohányárusoknak a 39.301/1930. XIa. számú pénzügyminiszteri rendelettel szabályozott felárúsítás tárgyában a kir. pénzügyigazgatóság értesíti hogy a m. kir. pénzügyminisztérium folyó évi április hó 14-én kelt 45.441/1935. XIIa. számú rendeletével úgy határozott, hogy a korlátolt dohányárusok útján forgalomba hozott dohánygyártmányok beszerzési költségeinek megtérítéseként felszámított felár, az árszabályszerű ár 10% (azaz tíz százalékát) meg nem haladhatja, s így a felár felfelé történő kikerekítése nem engedhető meg.

Budapest, 1936. július 20.

Dr. Csilléry s. k.
miniszteri osztályfőnök.
m. kir. pénzügyigazgató.

H I R E K

Kitüntetés. A Kormányzó Ur Ófőméltósága dr. Szepesváry Pál székesfővárosi tanácsnokot kiváló érdemei elismerésül m. kir. kormányfőtanácsossá nevezte ki. Ez a kitüntetés iparunknak is őszinte öröme szolgál, mert dr. Szepesváry tanácsnok ur volt ipartestületünk első hatósági biztosa, aki a megalakulás nehéz munkája óta több mint tíz éven át vett részt nagy szeretettel és odaadással iparunk munkájában. A magunk részéről is gratulálunk!

Két kérdés és két felelet. 1. Mióta ismeretes a vaj, mint élelmiszer? 2. Az európai embernek táplálkozásához mire van szüksége? Felelet: 1. Az időszámításunk szerinti első évszázadokban Európában még nem ismerték a vajat, mint élelmiszert és csak itt-ott élvezték különös csemegeként. Legkorábban az északi országokban terjedt el a vajnak élelmiszerként való felhasználása. Irországból a vaj már az ötödik században ismeretes volt. A vaj előállítása mindenekelőtt Norvégiában fejlődött ki nagyobb mértékben, ahol már a 8-ik században is a hajók élelmiszerkészletei közé vették fel. 2. Az európai ember nem élhet meg a kínai kulik módjára naponta néhány gramm rizsből. Szüksége van évente átlag 175 kiló burgonyára, 54 kiló husra, 110 kiló kenyérré és más süteményekre, 20 kiló zsírra, 23 kiló cukorra, 20 kiló lisztre és örleményre, azonkívül gyümölcsre, főzelékre stb.

Méreg az élelmiszerekben. Nem azokról az élelmiszerekről beszélünk, amelyeket lelkiismeretlen gyárosok mérgekkel hamisítanak meg, amikor olyan olcsóbb alkatrészeket kevernek beléjük, amelyek az emberi egészségre károsak, megfestik olyan festékekkel, amelyek a szó szoros értelmében mérgeztartalmúak, vagy olyan konzerválószerkeket használnak, amelyek ugyancsak ártalmasak az emberi egészségre. Most a meg nem hamisított, természetes élelmiszerekről van szó, amelyeknek egyes kivont és koncentrált alkatrészei valóban mérgezők. A kávéban tudvalevőleg a koffein az az alkatrész, amely a patikában a megkeresztelt mérgek közé tartozik és csak orvosi receptre adható ki. De szabad-e azért azt mondani, hogy a kávéban méreg van? Nem kelt-e ez hamis képzetet, aminek semminemű reális alapja nincsen? Hiszen éppenúgy a burgonyáról is el lehetne mondani, hogy méreg van benne, mert tartalmazza a mérgező hatású szolanin nevű vegyületet! Vagy a mandulát is a mérgek közé kellene sorolni, mert kéksav van benne, ami tudvalevőleg a legborzasztóbb és a leggyorsabban ölő mérgek közé tartozik. Ezen az alapon méreg a konyhasó is, mert belőle két kanálnyi egyszerre bevéve meg tudja ölni az embert. Az élelmiszerek egyéb alkatrészeivel való kapcsolatban azonban ezek a „mérgek“ nem ártalmasak, sőt mi több: az emberi élet fenntartásához szükségesek. Ne beszéljünk tehát a kávénak mérgező hatásáról

Springut Henrik lojás-
 utóda **Ofner Márton** nagykereskedő
 Számos budapesti kávéház, étterem és vendéglő
 állandó szállítója.
 Budapest, VI., Vasvári Pál uca 10. — Tel.: 1-217-54.

se, mert a koffein a kávéval való kapcsolatban nem méreg. Viszont tagadhatatlan, hogy a szívbajos embernek nem tanácsos a koffeintartalmú kávé élvezete.

Ami tilos lesz az élelmiszerboltban. Az élelmiszerrel való kereskedés köztisztasági követelményeiről a beügyminisztériumban készülő köztisztasági és közegészségügyi rendelettervezet a következőket tartalmazza:

Élelmiszert árusító üzletek padlója csupasz föld nem lehet. A tulajdonos hetenként tartozik suroltatni a padlót. Ezeket a helyiségeket évente egyszer át kell festeni vagy meszeltetni. Minden üzletben vízzel telt bádóg kőpöcsésze helyezendő el. Az üzletekben az élelmiszert csakis befödve szabad tartani. Az élelmiszerek becsomagolására csakis felírásnélküli, tiszta papírost szabad használni. Petróleumot vagy más büzös anyagot az üzlet legtávolabbi részén szabad tartani. A nyári hónapokban légyirtó szerről kell gondoskodni. Az élelmicikkeket kézzel megfogni, ropogtatni, vaját, tejfelt stb. ujjal érinteni szigorúan tilos. Ragályos betegségben szenvedőknek nem szabad élelmiszert árusítani. Élelmiszerüzletekben semmi más nem tartható, mint ami az üzlet eladási köréhez tartozik. Minden élelmiszerüzletben mosdónak kell lenni, szappant, tiszta törülközőt tartani, a kiszolgáló személyzetnek piszkos kézzel vagy piszkos körmökkel az élelmiszerhez nyúlni tilos. Élelmiszerüzletekben szigorúan tilos a dohányzás és a helyiségben feltűnő helyen „Tilos a dohányzás” felírású táblát kell kifüggeszteni.

Az áruház fogalmának meghatározása. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara a kereskedelmügyi miniszter kérdésére olyan szakvéleményt adott, hogy az áruház fogalmának és üzletkörének meghatározásával külön rendeletben kell foglalkozni.

A kamara szerint az áruház fogalma alá azokat a kereskedelmi üzemekeket lehet sorolni, amelyek legalább száz kereskedelmi alkalmazottat foglalkoztatnak, évi kétmillió pengő forgalmat érnek el és a vállalat legalább három különböző áru csoporttal foglalkozik és az áruház épülete 1500 négyszög méter területet foglal el. Vidéki áruházaknál a kamara az említett mérték felét tartja minimális áruházi határként megállapíthatónak. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara egyébként ez ügyben külön ankétot hív össze, amelyen megjelennek az összes érdekelt képviselők.

Hideg uton készült szeszes italokat nem szabad forgalomba hozni. Hunkár Béla dr., Budapest székesfőváros élelmiszer- és vegyvizsgáló intézetének igazgatója Szendy Károly polgármesterhez előterjesztést intézett, amelyben rámutat arra, hogy a kocsmákban és vendéglőkben, valamint egyéb italmérő üzletekben végzett vizsgálataink alapján szükségesnek tartja, hogy a főváros polgármestere útján

IMPERIAL FÜGEKÁVÉ
 legjobb kávéizesítő. ■ Kérje mindenütt!
 Gyártja: DIKK FIDÉL és TÁRSA, Budapest, IX.,

a pénzügyminiszter tiltsa el az italmérőket a házilag, úgynevezett hideg uton készített likőr- és egyéb más italműek gyártásától. Az élelmiszer- és vegyvizsgáló intézet igazgatójának szakvéleménye szerint ugyanis a hideg uton előállított szeszes italok visszaélésekre adnak alkalmat, sőt sok esetben veszélyeztetik a vásárló közönség egészségét is.

Zwack-likőrgyár elsőrangú gin-t, whisky-t, vermulthot, cocktailt és tokaji borból főzött konyakot hoz forgalomba, amelyet bármely külföldi hasonló itallal egyenértékűnek ajánl a kartársak szíves figyelmébe. Mixeléshez páratlanok. Diópálinkája és barack pálinkája a legjobb a maga nemében.

A Szent Gellért Pezsgőfürdő étterem és büffé új hűtőberendezései. Gundel Károly, a Gellért pezsgőfürdő étterem és büffé bérleje, engedve a modern kor követelményeinek, régi rendszerű, sok helyet igénylő hűtőberendezéseit a legmodernebb elektromos hűtőberendezéssel cserélte fel.

A hűtőberendezést a Wertheim cég építette, miután a Székesfőváros részéről is az ő ajánlatát találták legmegfelelőbbnek. Ugyanis a berendezést a Főváros és Gundel Károly közös számlára, felesben készítették.

A Wertheim cég ezzel a szállítással beigazolta, hogy a magyar hűtőtechnika oly magas fokon áll, mely minden importot feleslegessé tesz.

Az új berendezés áll egy 9 ajtós butélia-hűtő szekrényből, melyben 500 db. palackozott ital fér el és hűtődik automatikus, elektromos úton.

E szekrény tetejére van szerelve egy nagy teljesítményű ivóvízhűtő tartály, mely kb. 250 liter 16 fokos vízvezetékű vizet hűt le 4 fokra.

A Pezsgőfürdő büffében lett beállítva egy 4 méter hosszú, modern hűtőpult, melyben fagyalt, gyümölcs és meleg iránt kényes sütemények tároltatnak. A hűtést 2 kompresszoros hűtőgép (agregat) látja el, mely manovális kezelést egyáltalán nem igényl és így a jégrendszerű hűtőgépekkel szemben nemcsak olcsóbb, hanem a higiéné és esztétika szempontjából is sokkal előnyösebb.

Az egész hűtőberendezés oly praktikus oldja meg a rendelkezésre álló csekély terület dacára az egész üzem hűtés-szolgáltatását, hogy már külföldi szakemberek érdeklődését is felkeltette.

Tekintélyes társadalmi szakegyesület
diétás központi konyhája
 és **étterme** vezetésére,
 felszereléssel bíró felelős
vezetőt keres.

Kevés tőke szükséges. Ajánlatok: „Diétás 9973” jelűre Blockner J. hirdetőjébe Budapest, IV., Városház-u. 10. küldendők.

Alapított: 1885.

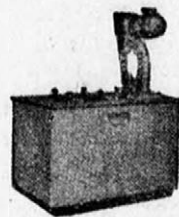
HENNEFELD

Jégszekrénygyár

Alapított: 1885.

Jégszekrények, sörkimérőkészülékek, elektromos hűtőkészülékek, elektromos fagyaltkészítőgépek és konzervátorok.

BUDAPEST, VI., Ó-UTCA, 6. SZÁM. TELEFON: 1-120-26



BERGER S.

szobafestő, mázoló, fényező és tapétázó

Budapest, VI., Hegedüs Sándor ucca 27.

Telefon: 1-204-82.

FRANÇOIS PEZSGŐ



Crémant Rosé
Transylvania sec

Ifj. Grünwald Mór

Ferenc József-rakpart 6.

Telefon: 1-838-39. — Üveg és porcellán.

Kantos testvérek r. t.

festő, mázoló és
tapétázó ipariüzem

Budapest, VI., Horn Ede-u. 5. — Tel.: 1-191-51, 1-185-23.

Kávéházak, szállodák, éttermek festő, mázoló és fal-
kárpit munkálatait művészi kivitelben végezzük.

NAGY ERNŐ
Csokonai-utca 12.
Telefon: 1-330-68.
Modern la. kivitel!

Olcsó árak! — Olcsó árak!

Címfestő

FIGYELJÜNK! PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI BUDAPEST

magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára.
Óvakodjunk az utánzásoktól!



Magyar Játékkártyagyár R.-T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 17.

Telefon: 1-310-63, 1-453-71.

Alapított 1824.

VÉDVEGY

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat
minden színben a legolcsóbb árban készít

KRONEMER DÁVID márványipari üzeme,
Budapest, X., Kőbányai út 39. (Hungária körút
sarok.) Telefon: 1-378-69.

Gschwindt-féle

Aqua vitae és egyéb likőr különleges-
ségek, főzelék és gyümölcs konzervek

BORPALOTA RT.

Budapest, VI., Király ucca 26. szám.

Telefonok: 1-140-44. és 1-184-64.

Ajánlja a kiváló minőségű márkás fajborait
palackozva és hordótételben.

Steiner és Szimper

szobafestők, mázolók, dísz- és templomfestők.

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 57. — Telefon: 1-306-29.

Írógépet

irodájába, üzletébe, otthonába
legolcsóbban Édes és Deesy-
nél vehet. Alkatrészek, kellékek, karbantartás,
javítás legolcsóbban. Akácfa-u. 13. Tel.: 1-442-24

SIDOL

vegyitermékek gyára R.-T.

Budapest, XIV., Cserei-u. 14.

Telefon: 2-966-86.

NAGY IGNÁC

pincefelszerelési
cikké raktára

BUDAPEST, VII. KÁROLY KÖRUT 9.

Ajánlja dűsan felszerelt raktárát, ú. m.: borszivattyúk,
szűrőgépek, palackok, parafadugók, címkék stb. T: 1-115-15

Felelős kiadó: Gyenes Dénes.

Nyomta: Róna Ferenc nyomdai műintézete,
Budapest, VII., Vörösmarty ucca 5.